VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selonteko

Ulkoasiainvaliokunta 22.11.2024

TUULI JUURIKKALA
VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Taustaa

Uuden teollisuuspolitiikan nousu

Perusteena uuden teollisuuspolitiikan nousulle mainitaan yleensä:

- Geopoliittinen kilpailu ja turvallisuuspolitiikka.
- Vihreä siirtymä.

Syinä ovat kuitenkin monesti

- Globalisaation, energiasiirtymän ja teknologian muutoksen vaikutukset sekä populismi.
- Viime vuosien kriisien aikana lisääntynyt yritysten tukeminen.

Globalisaatio

- Globalisaatio on pysähtynyt tai ottanut takapakkia.
- Ottaen huomioon viime vuosien kehityksen globalisaatio ja kaupan kansainvälisyys pärjännyt melko hyvin.
- Iso osa de-globalisaatiosta, johtuu Kiinan tulosta normaalimmaksi isoksi maaksi, joka ei enää tarvitse muita maita yhtä paljon kuin ennen.

Globalisaatioindeksi

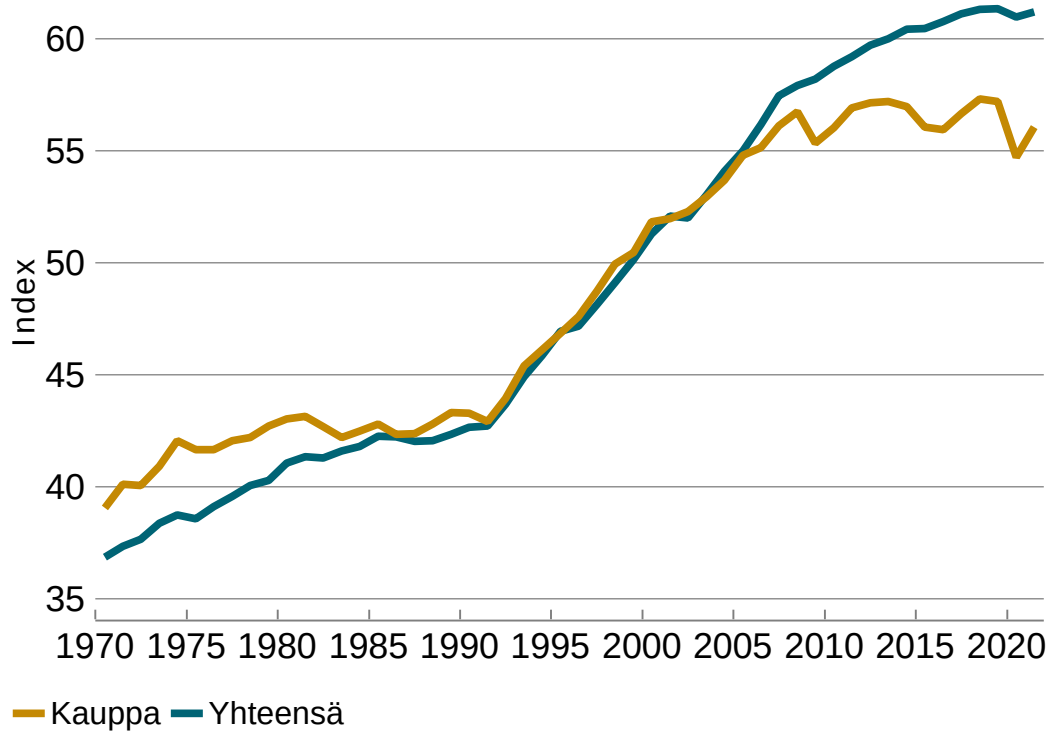

Lähde: KOF, Macrobond, VM

Geopoliittiset jännitteet ja Suomi

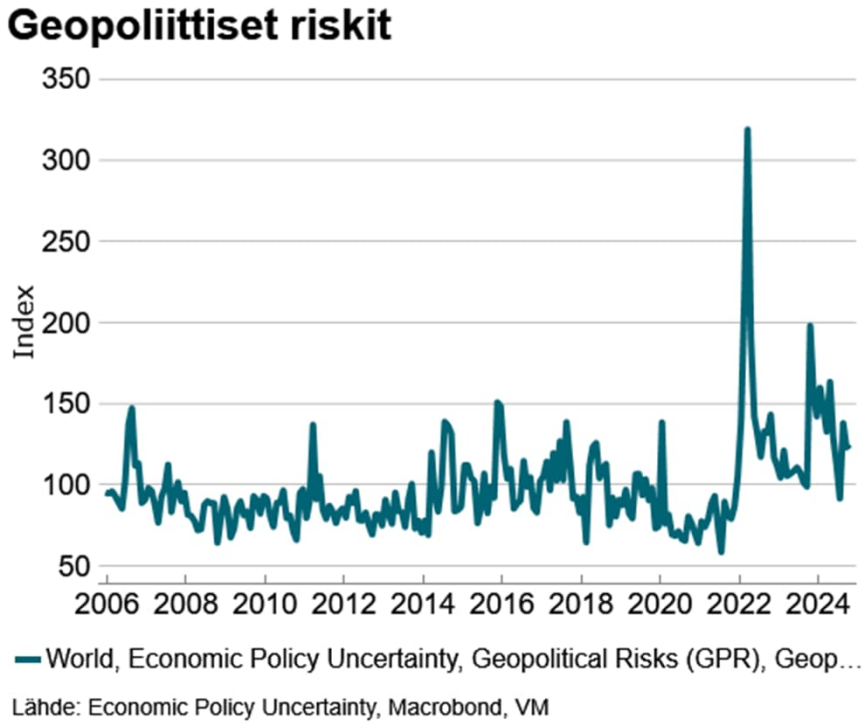

- Pienet avoimet taloudet, kuten Suomi, kärsisivät eniten talouden pirstoutumisesta ja yleisistä geopoliittisista jännitteistä, jotka haittaavat vapaakauppaa.
- Protektionistiset toimenpiteet johtavat vääristymiin ja aiheuttavat merkittäviä kustannuksia yrityksille ja talouksille kokonaisuudessaan.
- Suomalaiset yritykset reagoivat ja sopeutuvat muuttuneeseen ympäristöön.

Jopa 50 % suomalaisista vientiyrityksistä ilmoittaa monipuolistaneensa toimitusketjujaan, joista 67 % Venäjän Ukrainan hyökkäyssodan ja 46 % muiden geopoliittisten jännitteiden vuoksi.

- *EK vientibarometri 1/2024*

Selonteosta

Selonteon lähtökohdat kannatettavia muuttuneen maailmantalouden tilanteessa

- Selonteon lähtökohtana on hallituksen pyrkimys tarkastella ulkosuhteita entistä strategisemmin ja kokonaisvaltaisemmin
- Taloutta ja geopolitiikkaa on yhä vaikeampi erottaa toisistaan
- Avoimuuteen ja monenkeskiseen yhteistyöhön perustuvan sääntöjärjestelmän kehittäminen on edelleen välttämätöntä, mutta samalla on huomioitava maailmantalouden kasvaneet riskit ja vahvistettava Suomen kykyä vastata niihin

Valtiovarainministeriön näkemyksiä tärkeiksi lähtökohdiksi ja niiden heijastuminen selonteossa

- Kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selonteko voi koota laajemman kokonaiskatsauksen kuin erilliset selonteot voisivat. Tämä on hyvin perusteltua, kun pitkän aikavälin tavoite on siirtyä Suomen kumppanuuksissa kehitysyhteistyön painotuksesta taloussuhteiden painotukseen kumppanimaiden kehityksen myötä.
  - Selonteon lähtökohtana on hallituksen pyrkimys tarkastella ulkosuhteita entistä strategisemmin ja kokonaisvaltaisemmin ja huomioida kansainvälisessä toimintaympäristössä tapahtuneet nopeat muutokset.
  - Tavoitteena on tukea paremmin Suomen kaupallis-taloudellisia intressejä kehittyvillä markkinoilla ja lisätä maiden taloudellista riippumattomuutta vahvistamalla kehittyvien maiden vastuuta kehityksestään.
- Kehitysrahoituksessa on tärkeä nähdä jatkumo myös käytössä olevissa instrumenteissa kumppanimaan kehitystason mukaan. Pehmeäehtoisen rahoituksen painopiste tulisi jatkossakin säilyttää köyhimmissä maissa.
  - Merkittävä osa Suomen kehitysyhteistyöstä on edelleen lahjamuotoista, mutta siinä keskitytään yhä enemmän kauppaa tukevaan kehitysyhteistyörahoitukseen.
  - Luodaan suurempaa yhteisvaikutusta käyttämällä erilaisia rahoitusmuotoja ja - instrumentteja toisiaan täydentävästi.
  - Suomen tavoite on lisätä yksityisen sektorin osallistumista kehitysyhteistyöhön ja -rahoitukseen sekä vahvistaa kehittyvien maiden omaa rahoitusta.

Valtiovarainministeriön näkemyksiä tärkeiksi lähtökohdiksi ja niiden heijastuminen selonteossa

- Hallitusohjelman kirjaukset rahoituksen keskittämisestä Suomen kannalta strategisiin maihin, aiempaa selkeämmästä ehdollisuudesta sekä kehityspolitiikan temaattisista painopisteistä ovat tervetulleita.
  - Suomi keskittyy kehitysyhteistyössään tulosten tuottamiseen. Sopeutusten myötä korostuu tarve käyttää resursseja strategisella tavalla.
  - Tuotetaan suomalaisilla kehitysyhteistyöpanostuksilla tuloksia keskittymällä Suomen osaamisalueisiin, joilla Suomi voi tuottaa lisäarvoa, ja strategisiin painopisteisiin.
- Hallitusohjelman mukaiset linjaukset rahoituksen keskittämisestä tukevat ja edesauttavat hallitusohjelman liitteen B mukaisten kehitysyhteistyövarojen säästöjen toimeenpanemista.
  - Vähennetään varsinaisia kehitysyhteistyöhön keskittyneitä maaohjelmia.
- Pitkän aikavälin ja yli vaalikausien ulottuvat keskeiset prioriteetit takaavat pitkäjänteisimmän vaikuttavuuden.
  - Suomen kehityspolitiikan painopisteitä ovat naisten ja tyttöjen oikeuksien sekä seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien vahvistaminen, mikä on keskeistä myös väestönkasvun hallinnassa, sekä koulutus ja ilmastotoimet
- Kaikessa julkisessa rahoituksessa on olennaista tehokkuus, läpinäkyvyys ja lisäisyys markkinarahoitukseen nähden.
  - Tuloksellisuus edellyttää keskeisten riskien tunnistamista ja niiden vaikutusten lieventämistä.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos!

VM.FI | @VMUUTISET